

Títol Exposició: 'Alfons el Magnànim. Un rei per a la mediterrània'

Al voltant del Magnànim.

Enguany, commemorem el cinc-cents cinc aniversari de la mort d'Alfons el Magnànim. Volem aproximar la seua figura i la importància per a la nostra comunitat amb la presentació d'aquesta exposició didàctica i itinerant que al llarg de 2008 anirà per tot el territori valencià.

Alfons el Magnànim es una de les figures culminants de la Corona d'Aragó. Amb son pare Ferran d'Antequera, s'instaurava a través del Compromís de Casp una nova dinastia, els Trastàmara. Heretà un patrimoni format de diferents regnes que sota el seu ceptre mantindran les seues peculiaritats jurídiques i l'equilibri entre el poder representatiu dels estats -noblesa, clergat i burgesia- i el poder reial.

El Magnànim amplia el patrimoni amb la conquesta d'un nou regne, Nàpols, decantant l'encoratjada lluita pel domini del Mediterrani de dues de les cases més poderoses del prerenaixement cap als Aragó i en contra dels Anjou. La Corona d'Aragó esdevé l'estat més poderós al Mediterrani occidental amb el regne d'Aragó, Catalunya, el regne de València, les illes Balears, l'illa de Sardenya, l'illa de Sicília i Nàpols i els drets sobre l'illa de Còrsega i els ducats d'Atenes i Neopàtria a Grècia.

Es desenvolupa una gran activitat marítima i comercial al llarg de les rutes del Mediterrani. Als ports més importants bullen les activitats econòmiques, des de la construcció o ampliació de les drassanes per a la construcció de vaixells, fins l'efusió i esplendor d'obradors de menestralia on es produeixen teixits, terrisses, pedres llaurades, cuirs, etc que compren els mercaders. El comerç té un dels moments de més esplendor i la Corona d'Aragó disposa d'escales per navegar per tot el Mediterrani, Barcelona, València, Palma de Mallorca, L'Alguer, Càllar, Palerm, Messina, Nàpols..., no són sols ports important, sinó ciutats on es desenvolupa la burgesia que camina cap a nous estils, noves maneres de viure a l'Europa occidental. El creixement de l'activitat a la mar promou el desenvolupament del dret marítim i mercantil, i proliferen les compilacions de lleis als llibres anomenats "Consolat de Mar", que seran la base de moltes legislacions mercantils europees de la edat moderna. També es desenvolupen les tècniques financeres per afavorir els moviments de bens i mercaderies.

Alfons el Magnànim intervé activament en el Cisma d'Occident, i envia un dels més hàbils col·laboradors, Alfons de Borja, per fer renunciar Benet XIII de la seua condició de Papa. Benet XIII, el Papa Lluna, abdicà del càrrec i es retirà a Peníscola on mantingué la dignitat de Papa i on el Magnànim el protegí fins la seua mort. Després Alfons de Borja serà nomenat bisbe de València i, finalment, Papa a Roma.

Alfons el Magnànim estableix la seua cort a Nàpols, a Itàlia, on el recent descobriment de l'antiguitat clàssica canviava el gust per l'art i les pròsperes activitats econòmiques habituaven als seus governants al refinament i el luxe. Alfons es fa representar com un emperador romà i promou lletraferits que escriuen sobre ell, els seus fets i la seua grandesa, amb aquest mecenatge de literats impulsarà l'humanisme al sud d'Itàlia. Crea la biblioteca d'estat amb còdexs que havien sigut cuidadosament seleccionats, copiats i confeccionats per encàrrec, així com luxosament enquadrats i miniats. Es representa

esculpit a la porta de Castel Nuovo en processó triomfal i en nombroses medalles. Tot un espill ideològic i un retrat simbòlic i perfecte del poder suprem.

El 27 de juny de 1458, Alfons el Magnànim moria en el Castel dell'Ovo de Nàpols, la Corona d'Aragó va ser heretada per l'infant Joan, des de llavors Joan II d'Aragó i el Regne de Nàpols va ser heretat per Ferrante, fill natural del difunt.